

Nâng cao chất lượng Giáo dục Quốc phòng và An ninh cho sinh viên góp phần bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa

Nguyễn Tất Hùng

ThS. Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 29/4 /2024; Accepted: 6/5/2024; Published: 10/5/2024

Abstract: National Defense - Security is the strategic task of the current Vietnamese revolution. Therefore, improving the quality of defense and security education for students is a correct policy and an important task of national education, in order to raise awareness and civic responsibility for the cause develop the country. The article focuses on the views of our Party and State on defense and security education, the content of defense and security education for students today, and thereby proposes a number of solutions to improve the quality of education. National defense and security education for students contributes to protecting the socialist Vietnamese Fatherland in the new situation.

Keywords: Student, defense and security education, protect the country, Socialist.

1. Đặt vấn đề

Sinh viên (SV) là bộ phận thanh niên ưu tú, có năng lực nhận thức cũng như khả năng vận dụng tri thức khoa học cao, hăng hái đi đầu trong các phong trào cách mạng của tuổi trẻ, là một trong những lực lượng quan trọng của xã hội, là nhân tố quan trọng quyết định tương lai, vận mệnh dân tộc, tham gia tích cực vào tiến trình phát triển kinh tế - xã hội, góp phần thực hiện thắng lợi sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN. Để góp phần xây dựng thể hệ SV có bản lĩnh chính trị, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, có đạo đức trong sáng, lý tưởng và hoài bão lớn, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và CNXH thì nhiệm vụ nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng và an ninh (QPAN) cho SV góp phần bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN trong tình hình mới là hết sức cần thiết và có ý nghĩa vô cùng quan trọng.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về giáo dục quốc phòng và an ninh

Giáo dục QPAN là tổng thể các hoạt động giáo dục xây dựng, nâng cao phẩm chất, năng lực cho công dân VN trong các hoạt động nhằm thực hiện thắng lợi nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN. Chỉ thị số 12-CT/TW ngày 03/02/2007 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác Giáo dục QPAN trong tình hình mới đã xác định: “Giáo dục quốc QPAN là một bộ phận của nền giáo dục quốc dân”. Nghị định 116/NĐ - CP ngày 10/7/2007 của Chính phủ về quốc phòng và an ninh chỉ rõ: “Giáo dục quốc phòng và an ninh là bộ phận của nền giáo dục quốc dân, một nội dung cơ

bản trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân; là một học chính khóa trong chương trình giáo dục và đào tạo THPT đến đại học và các trường chính trị, hành chính, đoàn thể”.

Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII xác định rõ: “Thực hiện tốt công tác giáo dục QPAN, nâng cao nhận thức trách nhiệm, hành động toàn dân đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc, củng cố quốc phòng, an ninh. Khai thác mọi nguồn lực, tiềm năng, thế mạnh để xây dựng tiềm lực QPAN gắn với phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội” là nhiệm vụ có tính chiến lược, thường xuyên, lâu dài là trách nhiệm của toàn Đảng, toàn dân và của cả hệ thống chính trị.

2.2. Nội dung giáo dục quốc phòng, an ninh cho SV hiện nay

Luật Giáo dục QPAN năm 2013 xác định rõ mục tiêu giáo dục QPAN nhằm “bảo đảm cho người học có kiến thức cơ bản về quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về quốc phòng và an ninh, xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân gắn với thể trận an ninh nhân dân, xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân; bổ sung kiến thức về phòng thủ dân sự và kỹ năng quân sự; sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ quân sự bảo vệ Tổ quốc”. Giáo dục QPAN cho SV hiện nay tập trung vào những nội dung sau:

Một là, giáo dục QPAN cho SV nhằm giáo dục nhận thức về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về chiến lược bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN.

Mục tiêu tổng quát của chiến lược bảo vệ Tổ quốc hiện nay, được nêu trong Văn kiện Đại hội Đảng toàn

toàn quốc lần thứ XIII là: “Phát huy cao nhất sức mạnh tổng hợp của toàn dân tộc, của cả hệ thống chính trị kết hợp với sức mạnh thời đại, tranh thủ tối đa sự đồng tình, ủng hộ của cộng đồng quốc tế để bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân, chế độ xã hội chủ nghĩa, nền văn hóa và lợi ích quốc gia - dân tộc; giữ vững môi trường hòa bình, ổn định chính trị, an ninh quốc gia, an ninh con người, xây dựng xã hội trật tự, kỷ cương, an toàn, lành mạnh để phát triển đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa”.

Chính vì vậy, giáo dục QPAN cho SV tập trung cung cấp những nội dung kiến thức cơ bản về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước về chiến lược bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN, bao gồm: Nghiên cứu những vấn đề cơ bản của học thuyết Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về chiến tranh, quân đội và bảo vệ Tổ quốc; Xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân; Chiến tranh nhân dân bảo vệ Tổ quốc XHCN; Xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân; Vấn đề kết hợp kinh tế - xã hội với tăng cường củng cố QPAN và đối ngoại; Những vấn đề cơ bản về lịch sử nghệ thuật quân sự Việt Nam; Xây dựng và bảo vệ chủ quyền biển, đảo, biên giới quốc gia trong tình hình mới;... Qua đó giúp SV hiểu được nghĩa vụ, trách nhiệm của tuổi trẻ trong xây dựng và phát triển đất nước, SV nhận thức rõ tính cấp thiết, nhiệm vụ của công tác giáo dục QPAN cho toàn dân, là nhiệm vụ của cả hệ thống chính trị, là nhiệm vụ trọng yếu, có ý nghĩa quan trọng hàng đầu đến chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Hai là, giáo dục những vấn đề cơ bản về nhiệm vụ, nội dung công tác QPAN của Đảng hiện nay

Giáo dục QPAN nhằm nâng cao ý thức bảo vệ Tổ quốc cho SV, giúp SV nắm vững những kiến thức chung về tình hình thế giới, khu vực với những thời cơ và thách thức; nhận định rõ đối tác và đối tượng trong quan hệ ngoại giao của VN với các quốc gia trên thế giới, đồng thời SV nhận diện những vấn đề về an ninh phi truyền thống hiện nay tác động đến công cuộc bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN trong tình hình mới. Nội dung bao gồm: Phòng chống chiến lược “Diễn biến hoà bình”, bạo loạn lật đổ của các thế lực thù địch đối với cách mạng VN; Một số vấn đề về dân tộc, tôn giáo...; Đấu tranh phòng chống tội phạm và tệ nạn xã hội, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội;...Do vậy, nghiên cứu và thực hiện tốt công tác QPAN để xây dựng lòng tin đánh bại mọi âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù đối với cách mạng VN.

Ba là, trang bị cho SV những kiến thức cơ bản về quân sự và kỹ năng quân sự cần thiết

Giáo dục QPAN không chỉ bồi dưỡng cho sinh

viên những kiến thức về mặt lý luận mà trang trang bị kiến thức kỹ năng chiến thuật, kỹ thuật quân sự cần thiết như: những kiến thức cơ bản về bản đồ, địa hình quân sự, các phương tiện chỉ huy chiến thuật và chiến đấu; tính năng, tác dụng, cấu tạo, sử dụng, bảo quản các loại vũ khí bộ binh AK, CKC, RPD, RPK, B40, B41; tính năng, kỹ thuật sử dụng thuốc nổ; một số vấn đề về điều lệnh đội ngũ tay không, có súng và chiến thuật chiến đấu bộ binh. Thông qua, kiến thức về kỹ năng chiến thuật, kỹ thuật quân sự giúp sinh viên hình thành những kỹ năng, kỹ xảo cần thiết trong việc tiếp cận và sử dụng thành thạo các loại vũ khí thông thường, chiến thuật cơ bản, đồng thời hình thành tác phong, kỷ luật trong học tập, rèn luyện và sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ khi Tổ quốc cần.

Bốn là, giáo dục quốc phòng và an ninh góp phần bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống, khơi dậy khát vọng cống hiến cho SV.

Giáo dục quốc phòng và an ninh là môn học bao gồm kiến thức khoa học xã hội, nhân văn, khoa học tự nhiên và khoa học kỹ thuật quân sự, thuộc nhóm các môn học chung. Đây là môn học yêu cầu sinh viên phải nắm được các kiến thức về quốc phòng và an ninh cơ bản, để khi cần thiết có thể hoàn thành nghĩa vụ với Tổ quốc. Môn học này có ý nghĩa vô cùng quan trọng trong việc xây dựng nền giáo dục quốc phòng toàn dân và đào tạo con người phù hợp với yêu cầu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

2.3. Đánh giá chung công tác giáo dục quốc phòng và an ninh cho SV hiện nay

Trong thời gian qua, công tác giáo dục quốc phòng và an ninh đã góp phần làm chuyển biến sâu sắc về nhận thức và trách nhiệm của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân đối với công cuộc bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Công tác giáo dục quốc phòng và an ninh cho SV hiện nay có những thuận lợi và khó khăn cơ bản như sau:

*** Thuận lợi**

Giáo dục quốc phòng và an ninh là môn học được luật định, thể hiện rõ đường lối giáo dục của Đảng được thể chế hoá bằng các văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước và không ngừng đổi mới nội dung, phương pháp phù hợp với yêu cầu thực tiễn đặt ra; Công tác giáo dục quốc phòng và an ninh luôn được cấp ủy Đảng, Ban giám hiệu các trường quan tâm đầu tư; Đội ngũ GV giáo dục quốc phòng và an ninh ngày càng được chuẩn hóa và không ngừng nâng cao năng lực chuyên môn; Các trang thiết bị bảo đảm cho giảng dạy cơ bản đáp ứng yêu cầu phục vụ dạy – học môn học giáo dục quốc phòng an ninh.

*** Khó khăn**

Bên cạnh những thuận lợi, công tác giáo dục quốc phòng và an ninh cho SV hiện nay còn có một số khó khăn sau:

Công tác quán triệt, triển khai, tổ chức thực hiện công tác giáo dục quốc phòng và an ninh có lúc, có nơi chưa thống nhất, hiệu quả chưa cao; Cơ sở vật chất, phương tiện, mô hình học cụ cho giáo dục quốc phòng và an ninh phần lớn thông qua tranh, ảnh, thiếu sinh động, ứng dụng công nghệ thông tin còn hạn chế; Còn một bộ phận SV xem nhẹ ý nghĩa và tầm quan trọng môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh trong nhà trường, một số sinh viên quan niệm môn học giáo dục quốc phòng an ninh là môn học điều kiện nên ý thức học tập chưa nghiêm túc.

2.4. Giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng an ninh cho SV góp phần bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới

Một là, tăng cường vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền, nhà trường đối với công tác giáo dục quốc phòng và an ninh

Thời gian tới, các cấp ủy Đảng, chính quyền, lãnh đạo nhà trường cần lãnh đạo sâu sát, nghiên cứu các văn bản cấp trên, thực hiện tốt công tác giáo dục quốc phòng và an ninh phù hợp với thực tiễn, đáp ứng theo yêu cầu nội dung, chương trình. Cập nhật, bổ sung và hoàn thiện các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý công tác giáo dục quốc phòng và an ninh. Thực hiện tốt công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát các hoạt động góp phần nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng và an ninh.

Hai là, phát triển đội ngũ GV giáo dục quốc phòng và an ninh

Chất lượng đội ngũ GV ở các trường là tổng hòa những giá trị được tạo ra từ số lượng cơ cấu tổ chức đội ngũ, phẩm chất chính trị, đạo đức, tinh thần trách nhiệm và trình độ năng lực nhằm bảo đảm cho đội ngũ GV thực hiện chức trách nhiệm vụ, đáp ứng mục tiêu yêu cầu nhiệm vụ giáo dục quốc phòng và an ninh. Vì vậy, phải thường xuyên tổ chức các đợt tập huấn, hội thảo, hội thi GV dạy giỏi môn giáo dục quốc phòng và an ninh nhằm nâng cao trình độ chuyên môn cho GV.

Ba là, tăng cường cơ sở vật chất phục vụ trong dạy học lý thuyết và thực hành

Cơ sở vật chất, trang thiết bị cho giáo dục quốc phòng và an ninh luôn tác động trực tiếp đến kết quả môn học. Vì vậy cần trang bị đầy đủ các cơ sở vật chất thông thường, đảm bảo theo quy định ban hành danh mục các thiết bị dạy học tối thiểu môn học giáo dục quốc phòng và an ninh, xây dựng phòng học chuyên dụng phục vụ các bài học lý thuyết kết hợp thực hành, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng và

an ninh đáp ứng yêu cầu thực tiễn.

Bốn là, phát huy tính tích cực, tự giác của SV trong học tập, rèn luyện thông qua môn học giáo dục quốc phòng và an ninh.

Hiện nay, một số SV vẫn còn xem nhẹ việc học môn học giáo dục quốc phòng an ninh, coi đây là môn điều kiện, vì thế mà SV chưa phát huy hết vai trò tích cực, tự giác trong quá trình học tập. Chính vì vậy, cần phải thực hiện tốt công tác tuyên truyền, giáo dục, tổ chức các hoạt động thiết thực giúp SV nhận thức tầm quan trọng của môn học giáo dục quốc phòng và an ninh. Qua đó, SV hình thành nhận thức, tình cảm, niềm tin và động lực cống hiến góp phần bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN.

3. Kết luận

Giáo dục QPAN cho SV trong những năm qua đã được Đảng, Nhà nước ta đặc biệt coi trọng, thể hiện trong chủ trương, đường lối lãnh đạo, định hướng công tác quốc phòng, an ninh trong tình hình mới và đã được quy định bằng hệ thống các văn bản pháp luật, ngoài việc nâng cao dân trí về quốc phòng, giáo dục quốc phòng - an ninh góp phần giáo dục về chính trị, tư tưởng sâu sắc, hình thành ý thức quốc phòng đúng đắn, nâng cao trách nhiệm công dân cho SV đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc. Chính vì vậy, cần tổ chức quán triệt, triển khai thực hiện đồng bộ, thống nhất công tác giáo dục QPAN trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân. Đổi mới tư duy, nội dung, phương pháp theo hướng tích cực, chủ động, tạo hứng thú học tập cho SV. Qua đó, giúp SV nhận thức rõ vai trò, trách nhiệm của bản thân góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013, về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*. Hà Nội

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Quy định tổ chức dạy, học và đánh giá kết quả học tập môn học giáo dục quốc phòng-an ninh*. Hà Nội

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007) *Chỉ thị số 57/2007/CT-BGDĐT ngày 4/10/2007 của Bộ trưởng về tăng cường công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong Ngành giáo dục*. Hà Nội

4. Đảng cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, H.2021, t.I, tr.155-156.)

5. Quốc hội (2013), *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh, Luật số 30/2013, 19/6/2013*, Hà Nội